

RYHMÄPUHEENVUORO 16.12.2019
Lea-Elina Nikkilä, vihreä valtuustoryhmä

Arvoisat puheenjohtaja, valtuutetut, virkanhaltijat, hyvä yleisö

Aiemmissa puheenvuoroissa on jo perusteellisesti ja ansiokkaasti pureuduttu haasteelliseen taloudelliseen tilanteeseemme. Talouden näkymät ovat synkkenevät. Lyhyesti voisi sanoa, että jos tuloja ei saada lisättyä on menoja karsittava tai veroäyriä nostettava. Yhtenä vaihtoehtona toki omaisuuden myynti, mutta se ja verojen nostaminen ovat varmaan viimeisiä keinoja talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Haluan tarkastella talousarviota ja suunnitelmaa aluksi teknisesti ja sitten strategisesta näkökulmasta.

Nyt kun vihdoon on onnistuttu useiden johtavien viranhaltijoiden rekrytoinnissa, toivoisin jatkossa selkeämpää ja havainnollisempaa asiakirjaa. Siis lisää havainnollisia aikasarjoja ja tilastoja esim. asiaksluvun, verotulojen ja muiden kehitysmittareiden osalta talousarvion ja suunnitelman taustalla.

Talousaloussuunnitelma 2021-2024 typistyy puoleentoista sivuun, joista esiin nousee vuosittain kasvava alijäämä. Minusta suunnitelmassa voisi nostaa esiin eri keinoja, joilla asiaan voidaan puuttua.

Sisällysluettelon toivoisin olevan hieman yksityiskohtaisempi kuten esimerkiksi vuonna 2018 talousarviossa oli, jotta kokonaisuuden jäsentäminen ja asioiden etsiminen olisi helpompaa.

Kun kävin tutustumassa naapurikuntien talousarvioihin, niissä oli erillinen osa kuntakonsernin ohjauksesta. Toivottavasti jatkossa Joutsassakin.

Kuntastrategia on valtuuston tärkein ohjausväline kunnan toiminnan pitkäjänteisessä johtamisessa ja ohjaamisessa.

Kuntalain 110§ todetaan, että talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Strategisia tavoitteitamme ei kuitenkaan talousarviossa esitellä. On tosin maininta visiosta, joka painottaa asukasluvun lisäämistä. Tässä emme ole onnistuneet. Kuten tiedetään väkiluku laskee lähes sadan henkilön vuosivauhtia. Onko tämä tosiasia huomioitu riittävästi talouden suunnittelussa niin verotulojen kuin palvelutarpeiden osalta.

Strategiamme on kirjannut viisi asiaa, joissa on onnistuttava: itsenäinen kunta, asukasluku kasvuun, hyvät palvelut, turvallisuus ja hyvä henki. Jokaiseen kohtaan on kirjattu keinoja, joilla tavoitteisiin

päästään. Muiden tavoitteiden kohdalla on onnistuttu kohtalaisesti tai jopa hyvin, mutta asukasluvun osalta tulokset ovat huonoja, parhaimmillaankin kohtalaisia.

Toisaalta hyviäkin muutoksia suhteessa strategiaan on saavutettu. Tämän vuoden lokakuun lopussa työttömyysaste oli 9,6%, 176 ihmistä on edelleen valitettavasti työtä. Strategiassa tavoitteeksi oli kuitenkin asetettu 12% alitus, joten tilanne on paljon arvioitua parempi. Aikuissosiaalityö, Pienten kuntien työkkäri-hanke ja TyöVarikko ansaitsevat kiitoksen samoin kuin työllistävät yritykset.

Talousarviossa mielestäni suuri strateginen arvovalinta liittyy Mieskonmäen koulun lopettamiseen. Srategiamme kohdassa Missä asioissa on onnistuttava yhtenä kohtana on: Elävät kylät! Tiedossa on koulun merkitys kylien elinvoimalle. En ollut mukana, kun valtuusto päätti lopettaa Rutalahden koulun. En myöskään ole nähnyt laskelmia siitä, toteutuivatko arvioidut säästöt täysimääräisesti. Toinen tärkeä kysymys on, mikä olisi tonttikaupan ja rakentamisen tilanne nyt, jos uusi koulu olisi toiminnassa. Nythän kylän keskellä rapistuu surullisen näköinen kiinteistö tyhjiillään. Kunta on asettanut 18 oppilaan rajan, jonka arvioidaan alittuvan lukuvuonna 2020-2021 kolmella oppilaalla. Siis parhaimmillaan vain yhden lapsiperheen muutto kylälle voisi palautta lapsiluvun tuohon kriittiseen 18. Olen kuunnellut ja kuullut kyläläisten ja lapsiperheiden yhteisen tahdon.

Odotan mielenkiinnolla uusin voimin, näkökulmin ja ideoin johtoryhmän valmistelemaa Joutsan seuraavan strategian pohjapaperia, jonka jatkotyöstöön osallistetaan luottamushenkilöt ja laajasti kuntalaisia. Toivottavasti ensi vuonna meillä on realistinen strategia, joka ohjaa vahvasti talouden suunnittelua kestäväälle uralle.

Lopuksi kiitän kaikkia kuluneesta vuodesta ja toivotan kunnan työntekijöille, luottamushenkilöille ja kaikille kuntalaisille rauhallista joulun aikaa ja menestystä alkavalle vuosikymmenelle 2020.